

Jean-Marc Ayrault miniszterelnök a francia állattenyésztésről

Jean-Marc Ayrault miniszterelnök a rennes-i SPACE szakkiállításon az állattenyésztés helyzetével kapcsolatos beszédében érdemi új elemet nem jelentett be, az általa elmondottak valójában az elmúlt hónapok állattenyésztéssel kapcsolatos intézkedéseinek összefoglalását jelentették. Megjegyzendő, hogy nagyon sok termelő kifejezetten azért látogatott ki a SPACE-ra, hogy valamilyen formában érzékeltesse a kormánytagokkal, hogy az állattartás helyzete több mint súlyos. Ugyan komolyabb akciót nem terveztek, a La France Agricole tudósítója szerint a látszatra békés hangulat ellenére a kormányfő és a miniszterek programját az eredetileg tervezetthez képest lerövidítették.

Az idei rennes-i nemzetközi állattenyésztési szakkiállítás ([SPACE](#)) mindenképpen rendhagyó volt abból a szempontból, hogy az évtizedek óta hagyományosan az első napon, kedden tartott hivatalos megnyitóra csak a vásár harmadik napján került sor. Ennek oka kettős: a vásár nyitáskor Stéphane Le Foll miniszter még Litvániában volt informális agrárminiszteri ülésen, de ami ennél is fontosabb, az állattenyésztés válsága miatt a megszólalást fontosnak tartó Jean-Marc Ayrault miniszterelnök csak ezen a napon tudott Rennes-be utazni. A politikus a vásárban tartott beszéde előtt bejárta a rendezvényt, ennek során találkozott a szakma képviselőivel, valamint a megroppant helyzetű földolgozók – Doux, Tilly-Sabco és Gad – alkalmazottaival.

Ahogy azt a La France Agricole mezőgazdasági hetilap internetes kiadása [már szeptember 12-én közölte](#), a miniszterelnök Rennes-ben a breton agrár-és élelmiszer-gazdasági modellről szólva úgy fogalmazott, „az nem halott” (*le modèle breton n'est pas mort*), de ahogy minden modellnek, neki is alkalmazkodnia kell a változásokhoz, hogy megőrizhesse európai vezető szerepét. Ayrault szavai szerint ennek az ágazatnak „részét kell vennie Franciaország gazdasági megerősítésében és profitálnia kell a versenyképességi sokkból”. Ezzel együtt a kormányfő leszögezte, választ kell adni a sürgető kérdésekre, valamint elő kell készíteni azokat az átalakulásokat, amikkel választ lehet adni a francia élelmiszer-ipari ambíciókra. A politikus bejelentette, szeptember 30-án ülést tartanak Bretagne-ban az állattenyésztés helyzetéről, uniós porondon pedig Franciaország ellenlépéseket tervez a Bizottság baromfi-exporttámogatásokat megszüntető döntésével szemben. Ayrault szerint az élelmiszer-ipart sújtó általános krízisen túllépve és érdemi lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy az ágazattal kapcsolatos francia ambíciókat meg is lehessen valósítani. Bejelentette, ennek érdekében a kormány kész határozott lépésekre, így például a szakmai szereplők számára hozzáférhetővé teszik a versenyképességi és munkahely-teremtési adóhitelt (*crédit d'impôt compétitivité-emploi*), amit a szövetkezetek is igénybe vehetnek, továbbá az érintettek érdekeinek figyelembe vételével módosítják a pénzügyi törvényt is. A miniszterelnök ígéretet tett arra, hozzanak bármilyen intézkedést is a központi költségvetés sarokszámainak javítása érdekében, a 2014-es költségvetés nem jelenti a munkaerő költségeinek növekedését (*le coût du travail n'augmenterait pas quelles que soient les mesures prises*). Bejelentette továbbá, hogy a környezetvédelmi engedély-köteles pályakezdeményezésekre (*installations classées*) vonatkozó szabályozást lényegesen egyszerűsítik, ezzel kapcsolatosan Stéphane Le Foll miniszternek egy hónapos határidőt adott, hogy konkrét javaslatokat fogalmazzon meg. Hasonló tartalmú bejelentést tett a strukturális szerves nitrogén-többletűnek minősített térségekkel (*ZES, zones d'excédent structurel*) kapcsolatosan is.

Ayrault közölte, az állami befektetési bankon ([banque publique d'investissement, BPI](#)) keresztül további anyagi forrásokat mozgósítanak az ágazat érdekében, különös tekintettel az állattartó épületek modernizációjára, valamint kilátásba helyezte az adminisztrációs terhek „sokszzerű” könnyítését is. *Ezzel szemben Ayrault egy szót sem ejtett a KAP reformjának*

tervezett franciaországi alkalmazásáról, erről először hivatalosan Francois Hollande államfő beszélt Clermont-Ferrandban október 2-án. Csupán annyit jegyzett meg, hogy a rendelkezésre álló nemzeti mozgásteret maximálisan ki akarják használni az állattenyésztés és a munkahelyteremtés érdekében.

A szakma várakozásait, ugyanakkor kilátástalanságát jelzi, hogy több száz, a sertés, illetve baromfi-tenyésztésben [érintett gazda és munkavállaló várta](#) a SPACE-ra érkező miniszterelnököt és próbált hangot adni elvárásainak, nehéz helyzetének és követelt érdemi intézkedéseket. Ez utóbbinak az általuk viselt pólókkal is nyomatékokat kívántak adni, amiken ez állt: „baromfi-ágazat: 50.000 munkahely veszélyben, most kell döntést hozni”.

Részletesen a kormányfői beszéd fő elemeiről és az érdekképviselői reakciókról

A rennes-i nemzetközi állattenyésztési szakkiállításán ([SPACE](#)) elmondott [beszédében](#) Jean-Marc Ayrault miniszterelnök bevezetőjében Jean-Michel Lemétayer¹ emlékének adózott, majd tételesen felsorolta azokat a prioritásokat, amik szerint a haladva a kormány a mezőgazdaság helyzetének megerősítését el szeretné érni. Ezek a következők:

1. A mezőgazdasági termékárak kérdésének rendezése, az egyes termékpályákon belüli egyensúly megteremtése. A gazdasági modernizációs törvénycsomag ([Loi de modernisation de l'économie, LMEⁱ](#)) részét képező kiskereskedelmi (vagy fogyasztási) törvény (*loi de consommation*), módosításával a kormány arra törekszik, hogy a földolgozóipar és a kereskedelem közötti erőviszonyok kiegyenlítettebbek legyenek, megszűnjön az erőfölénnyel való visszaélés.
2. Annak érdekében, hogy az előző pontban megfogalmazottakból a gazdák is részesüljenek, elengedhetetlen az áringadozások mérséklése. Ennek érdekében júliusban olyan pénzügyi törvényt (*loi bancaire*) fogadtak el, ami megtiltja a pénzügyintézeteknek, hogy a mezőgazdasági terménypiacon spekulációs tevékenységet végezzenek. A nagyon nagy gyakoriságú kereskedelem (*trading à haute fréquence*) mostantól keretek közé szorított, a terménykészletek fizikai fölhalmozása pedig mostantól tiltott tevékenység a bankok számára. Átalakítottak egyes adózási szabályokat is, így a termelők egyes esetekben a kiugró évek jövedelmének egy részét más évekre átvihetik (pl. [DPI és a DPA](#)).
3. A munkabérré rakódó terhek csökkentését elsősorban a munkahely-teremtési adóhitellel (*Crédit d'impôt compétitivité emploi, CICE*) kívánják serkenteni, amit a mezőgazdaság számára is hozzáférhetővé tettek. Ez elméletileg egy általános, egymilliárd eurós könnyítést jelent a szektornak az állandó munkavállalókra vonatkoztatva, a szezonális munkavállalók esetében pedig 500 millió eurót tesz ki.
4. A KAP-reform alkalmazásával összefüggésben a kormányfő annyit mondott, hogy a rendelkezésre álló nemzeti mozgásteret maximálisan ki akarják használni az állattenyésztés és a munkahelyteremtés érdekében, ezen belül külön figyelmet fordítva a tejtermelésre.

Ayrault megfogalmazása szerint a kormány első egy éves munkája azt szolgálta, hogy megteremtse az alapot a mezőgazdaság jövőjét meghatározó új törvényhez, aminek a három fő intézkedés-csomagja a következő területekre fog koncentrálni:

---

¹ Jean-Michel Lemétayer volt a SPACE létrehozója és elnöke, tíz évig állt a legnagyobb francia mezőgazdasági szakszervezeti szövetség, az FNSEA élén, valamint elnöke volt a francia élelmiszer-gazdasági promóció legjelentősebb szereplőjének, a SOPEXA-nak is. Lemétayer szívinfarktus következtében hunyt el július 31-én.

- a fiatal gazdák pályakezdésének támogatása, a birtokátadás előnyös és ösztönző rendszerének kidolgozása, többek között a „generációs szerződés” intézményétől inspirálva,
- a lakásügyi és urbanizációs törvényben lefektetendő eszközökkel további fékeket kívánnak vinni a rendszerbe annak érdekében, hogy csökkenteni lehessen a termőföld művelésből való kivonásának mértékét,
- a kutatás-fejlesztés és az oktatás eszközrendszereinek mobilizálásával erősíteni kívánják a mezőgazdaság ökológiai és ökonómiai hatékonyságát.

A kormányfő beszédében elismerte azt is, hogy a tervezett mélyreható reformok mellett szükség van a napi munkát meghatározó, aktuális krízisek kezelésére is, ezek között első helyen említve a baromfiágazat válságát. Biztosította a jelenlévőket, hogy a szakmával való találkozásán részére átadott üzenet „*meghallgatásra talált*”, ő pedig tudja, „*hol vannak Franciaország érdekei ebben az ügyben*”, ezért a kormány minden lehetőséget megragad annak érdekében, hogy a baromfiexporttal kapcsolatos bizottsági döntést megváltoztatását elérje. Kifejtette, az elkövetkezendő hónapokban arra lesz szükség, hogy megteremtődjön egy új ágazati egyensúly a kínálati és a keresleti oldal között, a tét pedig nem más, mint munkahelyek száza. A kormányfő az uniós szabályok adta kereteken belüli „sürgősségi” segítséget helyezett kilátásba a keltetőknek és azon termelői szervezeteknek, akiket közvetlenül érint az exporttámogatások megszűnése.

Ayrault elismerte, hogy Bretagne-ban és más régiókban a sertésvágóhidak és –földolgozók szintén nehéz helyzetben vannak, a munkavállalók helyzete bizonytalan. Jelezte, a kormányzat igyekszik mindenkit támogatni, de azonnal árnyalta is ezt a kijelentését azzal, hogy „a kormányzat nem helyettesítheti a vállalatvezetőket”, azaz csupán a „kármentésben” tud a kormány részt vállalni, többek között az átképzések szervezésének és lebonyolításának támogatásával. A válságmenedzseléssel együtt azonban, húzta alá, készülni kell a jövőre, ehhez pedig az kell, hogy a most nehéz helyzetben lévő ágazatokat dinamikus és fenntartható pályára lehessen állítani. Emlékeztetett arra, hogy Stéphane Le Foll miniszter és Guillaume Garot államtitkár egy, a sertéságazat helyzetét javítani és jövőjét biztosítani hivatott intézkedés-csomagot is [bejelentett](#) tavasszal (v.ö. 1131/PAR/2013), ezzel összhangban sor kerül a sertéstartó telepek környezetvédelmi engedélyeztetésének megkönnyítésére, ami nem jelent a kormányfő szerint mást, mint az uniós rendelkezések alkalmazását – eddig ugyanis az ennél szigorúbb francia szabályok voltak a mérvadók. Ez azt jelenti, hogy a gazdák számára az ügyintézési határidők rövidebbek, az ezzel kapcsolatos költségek kisebbek lesznek, azaz a korábbival egyező szinten maradó környezetvédelmet hatékonyabb és egyszerűbben alkalmazható jogszabályokkal fogják biztosítani. Ayrault fölkererte a mezőgazdasági és a környezetvédelmi minisztert, hogy a változtatásokat minél előbb dolgozzák ki. Elvi döntés született arra nézve is, hogy fölülvizsgálják a strukturális nitrogén-többletű zónákat (*zones en excédent structurel, ZES*) is, ami a soron következő regionális akcióprogramok keretében lesz megvalósítható. Az új megközelítés lényege, hogy elsősorban eredmény-orientált lesz, nem pedig az ezek eléréséhez vezető eszközökre helyezi a hangsúlyt, azaz sokkal inkább lehetővé teszi az állattartó telepek bővítését azzal a föltétellel, hogy a vizek minőségére ez nem lehet negatív hatással. Szintén a környezetvédelmet szolgálja, hogy Bretagne-ban kísérleti jelleggel a teljes nitrogén-terhelést fogják vizsgálni, azaz a hatékonyabb és intelligensebb tápanyag-gazdálkodás érdekében a szerves mellett a szervesetlen nitrogén kijuttatását is figyelembe veszik, valamint igyekeznek a szervestrágyát mint hasznosítandó értékes alapanyag, nem pedig mint szennyező forrás kezelni. Ayrault emlékeztetett a tavaszi [baromfi mentőcsomagra](#) is (v.ö. 1089/PAR/2013), ennek kapcsán leszögezte:

- az állami befektetési banknak ([Banque Publique d'Investissement, BPI](#), a tavalyi kormányváltás után hozták létre) és a [FranceAgriMer](#)-nek (a magyar MVH-nak valamilyen szinten megfelelő szervezet) mozgósítania kell a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat annak érdekében, hogy erősíteni lehessen a vágóhidak és földolgozók versenyképességét,
- az állattartó épületek modernizációjának a 2014-2019-es ciklusban is folytatódnia kell a régiókkal egyeztetett formában, mivel mostantól ők felelnek majd a FEADER-források fölhasználásáért,
- az adminisztráció egyszerűsítésének gyorsan és hatékonyan meg kell történnie, ennek első lépéseként augusztus 20-án módosították a környezetvédelmi szempontból kiemelt kockázatú beruházásokra/telepekre (*installations classées*) vonatkozó jogszabály exportra termelő baromfitenyésztőkkel kapcsolatos rendelkezéseit.

A sertés- és baromfi-ágazatban alkalmazandó kormányzati növekedési stratégia ugyanaz, húzta alá a kormányfő, ez a következőkön alapul:

- meg kell szüntetni a munkabér költségei miatt Európában jelen lévő versenytorzító hatást, Franciaország síkra száll annak érdekében, hogy az uniós harmonizáció ezen a területen létrejöjjön,
- meg kell szüntetni a fiskális versenytorzító hatásokat, amit elsősorban az eltérő ÁFA-szintek jelentenek,
- kollektív módon kell valorizálni a francia termékeket, mégpedig a „Franciaország” (France) márkajelző alatt, hiszen a francia eredet előnyt jelent a fogyasztóknál. Ez egyhangú pozitív fogadtatásra talált a Szenátusban, ahol elfogadták azt az előírást, miszerint a jövőben bármilyen hús- vagy hústartalmú készítménynél kötelező lesz föltüntetni a húsok származását.

Ayrault szerint nem csak a sertés- és baromfitartásban, de az állattenyésztés és általában az egész élelmiszer-gazdaság minden területén szükség van a modernizációra, az ökológiai átmenetre, a hozzáadott érték-előállításra, a munkahely-teremtésre és az exportra. Ennek egyik előmozdítója lehet az épületek modernizációja, valamint az energia-biogáztermelés-nitrogén autonómia program is, ez utóbbi esetében az átvett zöld áram árát már megemelték és egyben kiváló lehetőség arra, hogy a mezőgazdasági termelés és a környezetvédelem vitájában egy nagyon jó megoldásról lehessen beszélni.

Az élelmiszer-ipar pozícióinak erősítésére a nyáron egy intézkedés-csomag született (v.ö. 1679/PAR/2013), ennek keretében az állam és a [Caisse des Dépôts](#) állami befektetési alap által tulajdonolt, az [Ayrault-kormány](#) által létrehozott és mintegy 42 milliárd eurónyi tőkével bíró állami beruházási bank ([BPI](#)², [banque publique d'investissement](#)) föladata lesz a fejlesztések, a nemzetközi terjeszkedés, a cégátalakítás és a cégátadás támogatása hitelekkel és a vállalatokban való részesedéssel keresztül az élelmiszer-iparban is. Konkrétan:

- a BPI 800 millió eurónyi saját tőkével és 600 millió euró hitellel már belépett az élelmiszer-ipari finanszírozásba,
- a rennes-i bejelentések nyomán újabb 50 millió eurós forrást terveznek ebbe bevonni,
- november 8-án egy 2,7Md€-s hitelkeretet is megnyitni terveznek.

A La France Agricole internetes kiadásának [vonatkozó, a honlapra nem sokkal a miniszterelnöki beszéd előtt föltett cikke szerint](#) a legnagyobb francia mezőgazdasági érdekképviseleti szövetség, az [FNSEA](#) világos intézkedéseket vár annak érdekében, hogy bátorítani lehessen az állattenyésztésbe történő beruházásokat. Az FNSEA elnöke, Xavier

² <http://www.bpifrance.fr/>

Beulin az Ayrault miniszterelnök érkezése előtt tartott sajtótájékoztatóján összefoglalta mindazon tényezőket, amik teljesülése elengedhetetlen ahhoz, hogy az állattenyésztés érdemi választ tudjon adni a kedvező kereskedelmi lehetőségekre. Kifejtette:

- Franciaországban hiányzik az a tisztán látás (*visibilité*), ez pedig elbizonytalanítja az állattenyésztésbe befektetni szándékozókat,
- a „gazdaság kijáratában” még a francia gazdák Európa legversenyképesebb termelői közé tartoznak, a kész élelmiszerek esetében viszont már sereghajtók, mivel a földolgozóipari kapacitások méretezése nem megfelelő,
- a francia nemzeti szabályozás túl szigorú és rengeteg (fölsleges) kötöttséget tartalmaz, valamint nincsenek meg a fenntartható szerződéses kapcsolatok föltételei,
- az új KAP csak egy eleme a francia versenyképességet meghatározó „sokváltozós egyenletnek”.

Annak kapcsán, hogy a közelmúltban jelentős kínai befektetések történtek a francia élelmiszer-iparba, Xavier Beulin (aki egyben a [Sofiprotéol](#)³ elnöke) megjegyezte, elengedhetetlen egy bizonyos számú vállalat konszolidációja, elsősorban stratégiai partnerségeken vagy átszervezésen keresztül, különösen a takarmánygyártásban és a vágóhidak esetében. A terület ugyanis stratégiai fontosságú annak ellenére, hogy jelenleg erősen atomizált állapotot mutat.

A **miniszterelnöki beszéd után** az [FNSEA](#) regionális szervezete (FRSEA Bretagne) és a Fialat Gazdák Országos Szakszervezete (Jeunes Agriculteurs, JA) régiós szintje által kiadott közlemény szerint a kormányfői által elmondottak semmilyen újdonságot nem jelentettek – írta a [La France Agricole](#) -, csupán az eddig ismertté vált intézkedések, tervek összefoglalása volt, de végre konkrétumokra lenne szükség. Az egyetlen pozitívumnak azt tartották, hogy a Szenátus a közelmúltban elfogadta, a jövőben a hústartalmú ételekben föl kell tüntetni a húsok származási helyét – ennek betartását a szakszervezetek figyelemmel fogják kísérni. Az FRSEA és a JA szerint a helyzet súlyossága ellenére a baromfiágazattal kapcsolatos intézkedések továbbra sem kaptak konkrét formát, annak pedig, hogy Franciaország elérje a baromfiexport-támogatások megszüntetésére vonatkozó uniós döntés megváltoztatását, nagyon kicsi a valószínűsége. A szakszervezetek várják, hogy elkészüljön a sertéstartó telepek létesítésére és bővítésére vonatkozó környezetvédelmi jogszabály könnyítése, ami, ha megvalósul, valóban előremutató lépés lesz. Ami a nitrát-direktíva végrehajtásával kapcsolatos, a jövőben a teljes nitrogén-terhelést vizsgáló elképzelést illeti, az érdekképviseletek szerint üdvözlendő, hogy ezen túl a gazdáknak nem kell Bretagne-ban megsemmisíteni vagy távoli gabonatermő vidékekre „exportálni” a szervestrágyát úgy, hogy helyette ásványi nitrogént kell vásárolniuk.

Az FRSEA és a JA „mélységes csalódásának” adott hangot amiatt, hogy a tehergépjárművekre kivetendő környezetvédelmi adó a mezőgazdasági termelőket is sújtja, így terheik tovább nőnek, ahelyett, hogy versenyképességük javítására törekedne a kormány.

Saját értékelés: *Anélkül, hogy bármilyen formában kételkedésnek adnánk hangot a bejelentettekkel kapcsolatosan, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a jelenlegi kormányzat hatalomra kerülése óta a mostani intézkedés-csomag már a sokadik az állattenyésztés*

---

³ A [Sofiprotéol](#), mint az olaj- és fehérjenövény-termelők „bankja” Franciaországban 100 ezer növénytermelőt és 175 ezer állattartót képvisel, ilyen háttérrel valószínűsíthető, hogy egyre jelentősebb befektetéseket már Afrikában is, legyen szó vetőmag- és takarmányüzemekről, bio-üzemanyag gyártásáról vagy növényi biomasszára alapozott vegyiparról, illetve vágóhidakról és húsföldolgozókról. A Sofiprotéol égisze alatt kialakult vállalatcsoport bevételeinek 26%-a származik külföldről, alkalmazottainak pedig 35%-a dolgozik Franciaországon kívül. Afrikában jelen vannak Marokkóban, Algériában, Tunéziában és Szenegálban, Ázsiában pedig Malajziában. Európában Szerbia, Románia, Spanyolország, Olaszország, Törökország, Lengyelország, Dánia, Ausztria, Csehország, Belgium, Norvégia – valamint az USA-ban.

esetében, eddig igazán érdemi és látványos hatással egyik sem járt. Tagadhatatlan, hogy egy komoly ágazati mentőcsomag nem napokon belül fejt ki a hatását, ám azt is látni kell, hogy érdemi strukturális átalakítások nélkül a francia állattenyésztés alapvető problémái, ezek között első helyen a versenytársakénál rosszabb versenyképességet említendő, nem orvosolhatók. Féltő, hogy e tekintetben a most előkészítés alatt álló, a francia mezőgazdaság jövőjét biztosítani hivatott új törvény sem hoz áttörést. Ami pedig az adminisztrációs terhek egyszerűsítését illeti, a szakmai szereplőkkel folytatott beszélgetések tanulsága szerint mindenki attól tart, ismervé a francia bürokráciát, hogy ha a kormány egyszerűsítésről beszél, a helyzet nem javulni, hanem éppen ellenkezőleg, romlani fog.

Somogyi Norbert, Párizs

ⁱ [LOI n° 2008-776 du 4 août 2008 de modernisation de l'économie](#), a reform során a kormány ki kívánja egyenlíteni a termékpálya egyes szereplői közötti egyenlőtlenségeket